JUS informacije 7

1. APRIL 1977.
BEOGRAD

informator jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

KONFERENCIJA MEĐUNARODNE FEDERACIJE ZA PRIMENU STANDARDA (IFAN), 11. DO 13. MAJA OVE GODINE U BERLINU

Međunarodna federacija za primenu standarda (IFAN) u saradnji sa Društvom za primenu standarda u okviru DIN, organizuje Međunarodnu konferenciju u Berlinu, od 11. do 13. maja ove godine sa dve osnovne teme: „Ekonomičnost u vezi sa standardizacijom" i „Primena međunarodnih standarda u praksi".

Program Konferencije između ostalih, obuhvata sledeće značajne teme:

- „Važnost Sporazuma zaključenog u vezi sa standardizacijom između vlade Savezne Republike Nemačke i nacionalne Institucije za standardizaciju DIN":
  a) za nemačku privredu
  b) za DIN.
- „Smanjenje troškova konstrukcije i proizvodnje korišćenjem postojećih delova i podsklopova".–
- „Praktična primena znakova za prepoznavanje u slučaju većeg broja istih delova";
- „Glavne karakteristike većeg broja istih podsklopova";
- „Troškovi i koristi od standardizacije"–.
- „Koristi koje treba da donese uvođenje standardizacije u složene međunarodne pravce razvoja"–.
- „Smanjenje troškova planskim uključivanjem standardizacije u industrijske procese"–.
- „Zadaci Komisije za praktičnu primenu standardizacije i koristi koje ona pruža nacionalnom telu za standardizaciju".
- „Ekonomski rezultati standardizacije"–. Prateće teme:
  1. Prikaz metode ocenjivanja rentabiliteta standardizacije u preduzeću;
  2. Osnovno i više obrazovanje iz oblasti standardizacije;
  3. Međunarodni standardi i njihova primena u praksi;
  4. Potrebe za određenom vrstom međunarodnih standarda i njihova primena u nacionalnim standardima.
- „Standardizacija u preduzećima 1980. godine".

Detaljna obaveštenja u vezi sa prijavom za učešće nalaze se na strani 3 ovog broja JUS informacija.

ANOTACIJE PREDLOGA JUGOSLOVENSKIH STANDARDA, PREDLOGA REVIZIJE STANDARDA I PREDLOGA PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA

Većinu predloga standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su stručne komisije Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav, pored stručnjaka Zavoda, ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Predlog standarda iz oblasti osnovnih standarda o standardizaciji JUS A.A0.060 – Zaglavlja karakteristika predmeta – izradili su stručnjaci Industrije mašina i traktora IMT – Beograd.

Predlog standarda iz oblasti alata i pribora JUS M.G4.110 – Glave radnog vretena sa konusom 7/24, za glodalice izradilo je preduzeće „Prvomajska" – Zagreb na osnovu dokumenta ISO/R 297. Predlog standarda JUS K.T3.040 – Granična merila za kontrolu dužina u industriji izradili su stručnjaci Industrije mašina i traktora IMT – Beograd prema standardu DIN 2239.

Anotaciju predloga Pravilnika o tehničkim normativima pri eksploataciji i preradi morske soli pripremila je Radna grupa sastavljena od predstavnika: Instituta za građevinarstvo – Zagreb, Republičkog sekretarijata za energetiku, industriju i zanatstvo SR Hrvatske, solane „Bajo Sekulić" – Ulcinj, solane „Pag" na Pagu i preduzeća „Droga" TOZD „Solane" – Portorož.

Svi tekstovi predloga standarda, predloga revizije standarda i

predloga Pravilnika o tehničkim normativima umnoženi su i dostavljeni zainteresovanim organizacijama i institucijama da stave svoje primedbe. Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti predlozi se stavljaju na javnu diskusiju i svi zainteresovani se obaveštavaju da je **ROK ZA DOSTAVLJANJE PRIMEDBI 1. JUL 1977. GODINE.** Zainteresovani koji nisu primili predloge mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, sa zahtevom da im se isti dostave.

iz oblasti vatrogastva

JUS Z.C0.010 Karakteristike zapaljivih gasova, tečnosti i isparljivih čvrstih supstanci.

iz oblasti osnovnih standarda o standardizaciji

JUS A.A0.060 Zaglavlje karakteristika predmeta

iz oblasti alata i pribora

JUS M.G4.110 Glave radnog vretena sa konusom 7/24, za glodalice

JUS M.G4.111 Povlakači za glave radnog vretena sa konusom 7/24, za glodalice

JUS K.T3.040 Granična merila za kontrolu dužina u industriji. Tehnički uslovi za izradu i isporuku

iz oblasti metoda ispitivanja tehničkog natrijum-fluorida (NaF)

JUS H.B8.171 Natrijum-fluorid, tehnički. Pripremanje i čuvanje uzoraka za ispitivanje

JUS H.B8.172 " Određivanje sadržaja materija nerastvorljivih u vodi

JUS H.B8.173 " Određivanje sadržaja vlage. Gravimetrijska metoda

JUS H.B8.174 " Određivanje sadržaja fluora. Volumetrijska metoda

JUS H.B8. 175 " Određivanje sadržaja gvožđa. Fotometrijska metoda

JUS H.B8.176 " Određivanje sadržaja silicijuma. Spektrofotometrijska metoda

JUS H.B8.177 " Određivanje sadržaja rastvorljivih sulfata. Turbidimetrijska metoda

JUS H.B8.178 " Određivanje sadržaja hlorida. Turbidimetrijska metoda

JUS H.B8.179 " Određivanje sadržaja karbonata. Gravimetrijska metoda

iz oblasti pilanskih proizvoda — revizija

JUS D.C1.021 Hrastova rezana građa

JUS D.C1.022 Bukova rezana građa

JUS D.C1.023 Javorova rezana građa

JUS D.C1.024 Jasenova rezana građa

JUS D.C1.025 Brestova rezana građa

JUS D.C1.026 Grabova rezana građa

JUS D.C1.027 Orahova rezana građa

JUS D.C1.028 Rezana građa voćkarice

JUS D.C1.029 Johova rezana građa

JUS D.C1.030 Brezova rezana građa

JUS D.C1.031 Lipova rezana građa

JUS D.C1.032 Topolova rezana građa

JUS D.C1.033 Vrbova rezana građa

JUS D.C1.040 Borova rezana građa

JUS D.C1.041 Jelova—sirčeva rezana građa

JUS D.C1.042 Brodski pod

JUS D.C1.050 Rezana građa za železnička vozila — dimenzije

JUS D.C1.051 Rezana građa za železnička vozila — daske za podnice

JUS D.C1.052 Rezana građa za železnička vozila — daske za krov i za oplatnice

Anotacija predloga pravilnika o TEHNIČKIM NORMATIVIMA PRI EKSPLOATACIJI I PRERADI MORSKE SOLI

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

1. **SASTANAK STRUČNE KOMISIJE ZA ŠTAMPANA KOLA,** održaće se 11. i 12. aprila 1977. godine, sa početkom u 10 časova, u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sa sledećim dnevnim redom:

   — usvajanje predloga jugoslovenskih standarda JUS N.A0.541 — Elektrotehnički rečnik. Štampana kola, i JUS N.R7.051 — Štampana kola. Mrežni sistem za štampane ploče;

   — razmatranje nacrta standarda JUS N.R7.052 - „Štampani krugovi. Pakiranje komponenata na kontinuiranu traku" — ovu tačku dnevnog reda vodi tehnički odbor TO—52 Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta;

   — plan zadataka u 1977. godini.

2. **SASTANAK STRUČNE KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJU GASNIH APARATA U DOMAĆINSTVU, UGOSTITELJSTVU I TURIZMU,** održaće se dana 19., 20. i 21. aprila 1977. godine, sa početkom u 9,30 časova, u prosto-

rijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd Slobodana Penezića Krcuna 35, sprat V, soba br. 128, sa sledećim dnevnim redom:

- razmatranje predloga standarda JUS M.R2.010 — Ispitivanje aparata koji koriste gasovita goriva;
- razmatranje predloga standarda JUS M.R2.820 — Aparati za velike kuhinje koji koriste gasovita goriva.

OBAVEŠTENJA

Zainteresovani stručnjaci iz naše zemlje koji žele da učestvuju na **Konferenciji IFAN-a** u Berlinu (vidi str.1) mogu se obratiti sekretaru Saveza društava za unapređenje standardizacije Jugoslavije, drugu Đuki Lisici, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, soba 36 a, tel. 645—437, za formulare i ostale informacije Kotizacija iznosi 350 DM po učesniku, a rok za prijavljivanje IFAN-u je 12. april 1977. godine.

BSI KATALOG BRITANSKIH STANDARDA ZA 1977.

(BSI British Standards Yearbook 1977)

Izašao je iz štampe Katalog britanskih standarda za 1977. godinu koji obuhvata više od 7000 standarda i oko 3000 dodataka. Katalog je izdala British Standards Institution, 101 Pentonville Road, London N1 9ND i može se nabaviti kod izdavača po ceni od L. 6.60.

BSI News, February 1977

STANDARDI POTROŠAČA

(Consumer standards)

„Standardi za potrošače danas i sutra" (Consumer Standards Today and Tomorrow) je Zbornik referata ISO—FORUMA ZA POTROŠAČE održanog septembra meseca 1976. godine u Londonu. Forum je obuhvatio pet sledećih tema:

- standardi u savremenom svetu
- standardi za potrošače
- uključivanje potrošača u rad na izradi standarda
- plansko informisanje potrošača
- standardi za buduće potrošače.

Publikacija, na 113 strana, sadrži sve referate i popis delegata iz 26 zemalja i 9 međunarodnih organizacija.
Knjiga se može nabaviti preko ISO Centralnog sekretarijata u Ženevi po ceni od 18 Šf.

standardizacija

bilten jugoslovenskog zavoda za standardizaciju — beograd

IZDAVAČ
Jugoslovenski zavod za standardizaciju,
Slobodana Penezića-Krcuna 35
Beograd
Telefon 643-557
P. F. 933

PRODAVNICA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU
Kneza Miloša 16, Beograd
Cena pojedinom primerku din. 24. —
Godišnja pretplata din. 120 — Pretplatu slati neposredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, Ul. Kneza Miloša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na evidentni račun 60805-845-614
Telefon 641-965

„JUS informacije" izdaje Jugoslovenski zavod za standardizaciju kao separat biltena „Standardizacija". Primerci su besplatni, izlazi dva puta mesečno. Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.
Telefoni: grupa za rudarstvo i metalurgiju 683—947; grupa za građevinarstvo 681—346; grupa za hemiju 683—067; grupa za mašinogradnju i saobraćaj 683—643; grupa za elektrotehniku 646—881; grupa za poljoprivredu i šumarstvo 683—955; grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 683—947; grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 645—437; grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 645—437; Standardoteka 657—366.
Teleks 12089
Poštanski fah 933.

Na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za kulturu SR Srbije br. 413-81/74-02 od 4. II 1974. ne plaća se porez na promet

drugo jugoslavensko savjetovanje
STANDARDIZACIJA '76

JUS informacije
1. april 1977.
– DODATAK –

Z A K L J U Č C I

Drugog jugoslavenskog savjetovanja "STANDARDIZACIJA'76" održanog u Opatiji 28. i 29. listopada 1976.g. na temu

"STANDARDIZACIJA - FAKTOR UNAPREDJENJA MEDJUNARODNE SURADNJE"

Na temelju prijedloga Komisije za zaključke prihvaćeni su od učesnika Savjetovanja slijedeći z a k l j u č c i :

1. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I NJENO USMJERAVANJE

Ekonomska deklaracija V. konferencije šefova država ili vlada nesvrstanih zemalja u Colombu istakla je da borba za političku nezavisnost i suverenitet ne može biti odvojena od borbe za postizanje ekonomske emancipacije. Zemlje u razvoju trebaju koristiti svoj suverenitet i nezavisnost na političkom planu. Postojeći poredak u svijetu ne pruža trajna rješenja svjetskih ekonomskih problema. Naročito se to odnosi na zemlje u razvoju. Novi ekonomski poredak koji se treba izgraditi, ima za cilj uspostavljanje, ravnoteže u medjunarodnim ekonomskim odnosima zasnovane na pravdi, putem suradnje i dostojanstva čovjeka. Izraženo je čvrsto uvjerenje da samo duh povjerenja u kolektivno oslanjanje na vlastite snage zemalja u razvoju može garantirati stvaranje novog ekonomskog poretka. Ovo oslanjanje podrazumijeva čvrstu odlučnost za osiguranje svojih ekonomskih prava u medjunarodnim poslovima putem korištenja kolektivne snage u pregovorima.

Standardizacija je jedan od važnih faktora u medjunarodnoj razmjeni dobara i usluga te u razvijanju suradnje na intelektualnom, znanstvenom, tehnološkom i privrednom području. Završni dokument konferencije o sigurnosti i suradnji u Evropi (Helsinki) podvukao je važnost usaglašavanja standarda i tehničkih propisa, kao i medjunarodne suradnje u pogledu atestiranja, jer predstavljaju značajno sredstvo u otklanjanju tehničkih prepreka u medjunarodnoj razmjeni dobara i usluga. Stoga je potrebno:

1.1 Sudjelovati u radu medjunarodnih i regionalnih organizacija za standardizaciju, kao i u izgradnji medjunarodnog sustava i aranžmana o atestiranju;

1.2 Pri ovim organizacijama aktivno pratiti planove izrade standarda koji su od interesa za našu zemlju i sudjelovati u njihovom donošenju.

2. REGIONALNA I NACIONALNA STANDARDIZACIJA

Tendencija uklanjanja prepreka u razmjeni stranih dobara sa odgovarajućim tržištima traži od nas:

2.1 Da upoznamo sustav regionalnih organizacija za standardizaciju i da pratimo donošenje regionalnih standarda ;

2.2 Da se predloži (omogući) Jugoslavenskom zavodu za standardizaciju da uspostavi kontakte sa svim, značajnim za našu privredu, regionalnim organizacijama za standardizaciju sa svrhom da dobije redovito informacije o stanju radova na nacrtima i o donošenju regionalnih standarda ;

2.3 Da anotacijom nacrta regionalnih standarda u biltenu "Standardizacija" informiramo našu privredu o razvoju standardizacije u pojedinim regionalnim grupacijama, koje su od važnosti za izvoz naših proizvoda ;

2.4 Da predvidimo poteškoće koje mogu nastati za našu privredu uslijed zatvaranja standardizacije u okviru regija i da ukažemo na poteškoće koje mogu nastati kod izvoza naših proizvoda, ako proizvodjači ne uvaže regionalne standarde grupacije, kojoj pripada zemlja u koju izvoze.

3. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I ZEMLJE U RAZVOJU

Medjunarodno iskustvo u organiziranju standardizacije koje imaju industrijski najviše razvijene zemlje nije uvijek primjenjivo i prihvatljivo za zemlje u razvoju. Stoga je potrebno :

3.1 Upoznati stanje standardizacije u pojedinim zemljama u razvoju putem postojećih dokumenata ISO, UNIDO i drugih organizacija ;

3.2 Pomagati svim zemljama u razvoju da osnuju nacionalne institucije za standardizaciju koje bi osigurale upravljanje ili koordinaciju integralne standardizacije u zemlji ;

3.3 Potpomagati suradnju ovih institucija sa sličnim institucijama ostalih zemalja u razvoju i onih u razvijenim zemljama ;

3.4 Zajedno sa ostalim zemljama u razvoju djelovati u smislu izmjene pravila i kodeksa koji stvaraju barijere izvozu iz zemalja u razvoju u razvijene zemlje, koje su članice regionalnih ekonomsko-političkih grupacija.

4. MEDJUNARODNI I NACIONALNI SISTEMI ATESTIRANJA

Atestiranje proizvoda je neophodan faktor u medjunarodnoj razmjeni dobara i u unutrašnjem prometu. Nedostatak vlastitog sistema atestiranja onemogućava ravnopravnu suradnju sa ostalim zemljama. Do sada naša zemlja nije pristupila niti jednom medjunarodnom i regionalnom sistemu atestiranja. Potrebno je da se i mi uključimo u ove sisteme kako bi mogli ravnopravno sudjelovati u medjunarodnoj podjeli rada. Postojeće odredbe su diskriminatorne prema pojedinim zemljama i ne uvažavaju principe povjerenja i ravnopravnosti medju njima.

U svrhu pripremanja uvjeta, te pristupanja realizaciji na područjima na kojima smo zainteresirani, potrebno je da se djeluje u slijedeća tri osnovna pravca :

4.1 Da sudjelujemo u medjunarodnim vladinim organizacijama i da doprinesemo izgradjivanjem takovih stavova koji će omogućiti ravnopravnost svih zemalja u sistemima atestiranja koji se stvaraju ;

4.2 Da izgradjujemo vlastiti sistem atestiranja koji će udovoljiti potrebama zemlje i biti prikladan za uključivanje u medjunarodne i regionalne sisteme ;

4.3 Da se usmjeruje postojeće sisteme kako bi isti bili prikladni za sve zemlje koje žele da im se priključe.

5. MEDJUNARODNA I NACIONALNA KOORDINACIJA U STANDARDIZACIJI

5.1 Izraditi sveobuhvatni informacioni sistem na području standardizacije, posebno o dokumentaciji standardizacije, aktivnostima, tijelima i suradnicima, kao i primjeni jugoslavenskih i medjunarodnih standarda. Pripremiti uvjete za uključivanje u medjunarodnu informacionu mrežu u okviru ISO (ISONET) ;

5.2 Ostvariti suradnju s informacionim centrima o standardizaciji izvan naše zemlje radi korištenja tudjih iskustava, uskladjivanja sistema i razmjene podataka i odgovarajućih publikacija koje imaju za cilj informiranje o standardima i standardizaciji ;

5.3 Preporuča se intenzivnije uključivanje i sudjelovanje naših stručnjaka - delegata u radu na donošenju medjunarodnih standarda u organizacijama ISO, IEC za područja koja su od interesa za uključivanje naše zemlje, u medjunarodnu podjelu rada ;

5.4 Treba se zalagati da se djelatnost donošenja medjunarodnih standarda ograniči na što manje organizacija i da se ISO-u pruži puna podrška ;

5.5 Posebnu pažnju posvetiti koordinaciji standardizacije sa zemljama u razvoju.

6. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I UDRUŽENI RAD

Pomicanje težišta racionalizacija s proizvodnje i skladišnih zaliha na racionalizaciju, koja proizlazi iz uklanjanja prepreka u medjunarodnoj razmjeni dobara i usluga zahtijeva nov pristup standardizaciji od strane udruženog rada i još značajnije kadrovsko i financijsko angažiranje, ali ovaj put na donošenju medjunarodnih standarda od interesa kako za odredjene organizacije udruženog rada, tako i za društvo.

Da bi se omogućilo uključivanje udruženog rada odnosno društva u medjunarodnu podjelu rada, potrebno je :

6.1 Utvrditi dugoročniju politiku u pogledu uključivanja u medjunarodnu podjelu rada privrede zemlje. Na temelju toga, uz suradnju Privrednih komora, Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju, Sekretarijata za vanjsku trgovinu i zainteresirane privrede utvrditi Tehničke komitete u kojima se mora aktivno sudjelovati u donošenju medjunarodnih standarda ;

6.2 Osigurati olakšice organizacijama udruženog rada koje aktivno sudjeluju u donošenju medjunarodnih standarda od interesa za uključivanje šire zajednice u medjunarodnu podjelu rada, u vidu oslobadjanja od poreza za cijeli ili dio iznosa koji je uložen u rad na standardizaciji ;

6.3 Osigurati bolje informiranje o programima donošenja medjunarodnih standarda kroz bilten "Standardizacija" ;

6.4 Osigurati prevodjenje medjunarodnih standarda od interesa za udruženi rad.

7. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I METROLOGIJA

Zakonskim prestankom važenja nekih jedinica, pojavila se potreba uskladjivanja tehničke regulative (standarda, tehničkih propisa i normi kvaliteta) sa zakonom. Do 1980. godine potrebno je metrološki revidirati cjelokupnu tehničku regulativu i uvesti u praksu sve mjerne jedinice novog medjunarodnog sustava. U tu svrhu se predlaže :

7.1 Osnivanje "metrološke redakcije", tijela koje bi se sastojalo od kompetentnih metroloških stručnjaka iz svih republika i pokrajina, koje bi u predvidjenom roku obavilo ovaj posao. U metrološkom pogledu bi odobrilo svaki novi ili revidirani standard i svaki tehnički normativ odnosno normu kvaliteta prije njegovog donošenja ;

7.2 Formiranje stalnog savjeta sastavljenog od znanstvenih radnika čiji bi zadaci bili slijedeći:

Praćenje rada medjunarodnih organizacija za standardizaciju u oblasti fizičkih veličina, jedinica i simbola. Stvaranje uvjeta za aktivno učešće u radu ovih organizacija na osnovi stavova koji bi u komisiji bili formulirani kao stavovi naše zemlje /

Briga za što efikasnijim usaglašavanjem svih jugoslavenskih standarda sa medjunarodnim standardima iz oblasti veličina, jedinica i simbola ;

Poduzimanje potrebnih mjera i pružanje pomoći u cilju pravovremenog uvadjanja SI jedinica u svakodnevni život u SFRJ : u škole svih nivoa, u sve udžbenike, publikacije i cjelokupnu izdavačku djelatnost.

Predlaže se da Savjet djeluje u okviru Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju.

8. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I PATENTI

Stvaranje informacionog sistema zahtijeva standardizaciju podloga patenata i stoga je potrebno :

8.1 Da rad na standardizaciji patentne dokumentacije obuhvati prvenstveno suštinske elemente unificiranje istih na medjunarodnoj razini ;

8.2 Pratiti rad u medjunarodnim okvirima na ovom polju, kao i pravce rješavanja ovog problema.

9. MEDJUNARODNA I NACIONALNA TERMINOLOGIJA

Tehnički jezik i jezik svakidašnjeg komuniciranja toliko su povezani da su za tehničku terminologiju jednako odgovorni tehnički stručnjak i filolog. Kod stvaranja tehničke terminologije potrebno je rukovoditi sa sličnim zakonitostima i postupcima koji vrijede za tehničke standarde. Predlaže se :

9.1 Osnivanje odgovarajućih centara za tehničku terminologiju po pojedinim jezičnim područjima koji bi suradjivali kod prevodjenja jugoslavenskih standarda u jezike naroda Jugoslavije i vodili bi kartoteku svih tehničkih termina ;

9.2 Osnivanje centralne kartoteke pri Jugoslavenskom zavodu za standardizaciju, svih tehničkih termina ;

9.3 Izdavanje terminoloških standarda sa definicijama na jeziku u kojem je izdanje, a sa terminima na svim jezicima naroda Jugoslavije ;

9.4 Izdavanje tehničkih rječnika, uskladjenih sa rječnicima medjunarodnih organizacija za pojedine stručne grane, kao i općih tehničkih rječnika pojedinih jezika naroda i narodnosti Jugoslavije.

10. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I POTROŠAČI

Uloga potrošača u medjunarodnoj standardizaciji dobiva sve veću ulogu. Obzirom na društveno-političke preduvjete stvorene kod nas, potrebno je :

10.1 Razvijati puteve i načine organiziranog sudjelovanja potrošača u oblasti standardizacije ;

10.2 Osigurati razmjenu iskustava sa drugim zemljama i čvršće povezivanje sa medjunarodnim organizacijama koje se bave zaštitom potrošača i njihovim učešćem na poslovima standardizacije u cilju praćenja medjunarodnih tokova na ovom planu.

11. MEDJUNARODNA STANDARDIZACIJA I ZAŠTITA ČOVJEKOVE OKOLINE

Naglom industrijalizacijom značajno je poremećeno ravnotežje okoline što nameće zahtjev za njenom zaštitom. Stoga je potrebno :

11.1 Ubrzanje akcije na izradi sistema propisa i standarda za područje zaštite životne sredine uz korištenje pozitivnih iskustava drugih nacija ;

11.2 Odrediti koji regulativni akti bi trebali biti obavezni (tehnički normativi, obavezni standardi), a koji bi trebali predstavljati samo preporuku u cilju usmjeravanja dugoročnog razvoja ;

11.3 Da Jugoslavenski zavod za standardizaciju intenzivira formiranje stručne komisije i radnih grupa i otvori put bržem donošenju regulativnih akata na ovom području.

12. POSEBNI ZAKLJUČCI

Diskusija izvan teme savjetovanja pružila je priliku da se iznesu neki korisni prijedlozi koji su sumirani u slijedećim zaključcima :

12.1 Granska standardizacija

Granske standardizacije u Jugoslaviji (JNA, željeznica, PTT, brodogradnja itd) predstavljaju podsisteme jugoslavenske standardizacije, zato se treba u budućnosti ostvariti :

Tijesno povezivanje granskih standardizacija i Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju kao nosioca integralne standardizacije u Jugoslaviji.

12.2 Antropološka mjerenja

Nedostatak jedinstvenog pristupa antropološkom mjerenju u Jugoslaviji zahtjeva :

Da se kroz sporazum utvrdi korisnike ovih mjerenja, parametre, faze, nosioce programa i potrebna financijska sredstva.

12.3 Ažurnost jugoslavenskih standarda u odnosu na medjunarodne standarde

U privredi nema dovoljno jugoslavenskih standarda a neki nisu više u suglasnosti sa važećim ISO i IEC standardima. Rješenje se nudi u prihvaćanju ISO i IEC standarda.

U tu svrhu se predlaže :

Da Jugoslavenski zavod za standardizaciju razmotri povlačenje iz upotrebe svih jugoslavenskih standarda zastarjelih u odnosu na važeće ISO i IEC standarde ;

Da Jugoslavenski zavod za standardizaciju objavi koje ISO i IEC standarde treba primjenjivati u Jugoslaviji, u pomanjkanju vlastitih jugoslavenskih standarda ;

Da se angažiraju stručne komisije Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju i tehnički odbori JEK-a na izradi prijevoda onih ISO i IEC standarda koje će se upotrebljavati umjesto jugoslavenskih a da Jugoslavenski zavod za standardizaciju u svojim "Informacijama" preporuči te prijevode ;

U svrhu racionalizacije prijevodjenja medjunarodnih standarda treba osigurati mjesto za evidenciju i njihovu distribuciju, dok bi objavljivanje prevedenih medjunarodnih standarda mogao preuzeti Jugoslavenski zavod za standardizaciju ;

Sve značajnija uloga medjunarodnih standarda nameće potrebu otvaranja standardocentara u republikama.

13. STANDARDIZACIJA '78

Za slijedeće savjetovanje skup je predložio temu : "INTERNA STANDARDIZACIJA" a organizaciju je preuzelo "Društvno za unapredjenje standardizacije" Srbije.

Opatija, 29. listopada 1976.

Komisija za zaključke :

Predsjednik: Renato Saganić, dipl.inž.

Članovi : dr Milan Spasić, dipl.inž.

Franc Špiler, dipl.inž.